

Mál nr. 277/2025.

Nafn málskotsaðila (M)

Nafn varnaraðila (V)

Heiti vátryggingar: Sjúklingatrygging.

Nafn vátryggingartaka sjúklingatryggingar (X)

Bótaábyrgð. Sönnun.

Gögn.

1. Málskot móttakið 5. ágúst 2025 ásamt fylgiskjöllum.
2. Bréf V dags. 4. september 2025 ásamt fylgiskjali.

Málsatvik.

Í málskoti kemur fram að ólögráða sonur M, A, hafi allt frá fæðingu haustið 2018 haft mikla og alvarlega hægðatregðu og að M og kona hans hafi oft leitað lækni- og sálfræðingum vegna þess. Meðferð heilsugæslu hafi þó skilað litlum sem engum árangri og hinn 7. júlí 2020 hafi foreldrar M leitað til Y, sérfræðings í innkirtla- og efnaskiptasjúkdómum. Hafi Y sent beiðni til barnalæknisins X, en í þeirri nótu komi m.a. fram að A sé sendur til X til frekara mats og að ekki sé hægt að útiloka hluti eins og Morbus Hirschsprung sjúkdómur sem er meðfæddur meltingarfarasjúkdómur. Hafi A fengið tíma hjá X hinn 13. ágúst 2020. Hafi A verið settur á lyf og X tekið fram að líklega væri ekki um þann sjúkdóm að ræða en það hafi þó ekki verið rannsakað frekar. Hinn 27. ágúst 2020 hafi röntgenmynd leitt í ljós alvarleg einkenni en X hafi ekki talið tilefni til frekari aðgerða. A hafi aftur komið til X hinn 17. september 2020 og þá fengið uppáskriftuð lyf. A hafi svo flutt með foreldrum sínum til Danmerkur í mars 2021. Foreldrar A hafi leitað með hann til læknis þar og eftir rannsóknir hafi hann verið greindur með Morbus Hirschsprung.

M byggir í málskoti á því að A eigi rétt á skaðabótum á grundvelli 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu nr. 111/2000 en þar komi fram að greiða skuli bætur ef ætla megi að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. V hafi hins vegar hafnað þeirri kröfu með bréfi dags. 8. ágúst 2024 á grundvelli þess að meðferð A hafi verið í eðlilegu ferli þegar foreldrar hans hafi einhliða og án samráðs hætt samskiptum við X. M fellir sig ekki við þau málalok og ítrekar í málskoti að A hafi ekki fengið rétta greiningu og meðhöndlun þar sem X, sem sé sérfræðingur í meltingarlækningum barna, hafi vanrækt að útiloka umræddan sjúkdóm. Í nótu X dags. 13. ágúst 2020 komi fram að ólíklegt sé að um Morbus Hirschsprung sé að ræða en ekki komi fram hvernig hann hafi komist að þeirri niðurstöðu enda hafi A síðar greinst með þann sjúkdóm. Yfirlæknir á sjúkrahúsi í Danmörku hafi þá tjáð foreldrum A að hefði sjúkdómurinn greinst fyrr væri alvarleiki hans ekki sá sami og raunin sé. Komi einnig fram í dönskum sjúkragögnum að A hafi verið vanmeðhöndlaður með ýmsum lyfjum sem ekki hafi borið árangur. A hafi verið orðinn alvarlega veikur þegar sjúkdómurinn loks greindist og sé líkamstjón hans að líkindum varanlegt.

Í bréfi V til nefndarinnar kemur fram að félagið telji í fyrsta lagi ekki sýnt fram á að A hafi orðið fyrir tjóni, en samkvæmt trúnaðarlækni V séu ekki vísbendingar um að það að seinkun á greiningu hafi valdið skaða, enda sé almennt fyrst beitt einkennameðferð eins og gert hafi verið áður en greining lá fyrir. Í öðru lagi telji V að skilyrði 1. tl. 1. gr. 2. gr. laganna séu ekki uppfyllt. Meðhöndlun A hafi verið í eðlilegu ferli og í samræmi við vinnulag þegar um er að ræða börn með langvinna hægðatregðu, þegar foreldrar A hafi einhliða ákveðið að hætta samskiptum við X. Álit trúnaðarlæknis sé það að greining hefði komið fyrr fram hefði greiningarferli verið haldið áfram eins og lagt var upp með, en X hafi farið að verkreglum og klíniskum leiðbeiningum og verði ekki séð að um óeðlilegar tafir hafi verið að ræða af hans hálfu. Þá hafi greining í Danmörku einnig tekið nokkra mánuði en greining á grundvelli lífsýnis hafi ekki legið fyrir fyrr en í nóvember 2021, eða um hálfu ári eftir að fyrst var leitað til læknis þarlendis.

Álit.

Rétt til bóta samkvæmt þágildandi lögum um sjúklingatryggingu eiga, skv. 1. mgr. 1. gr. laganna, sjúklingar sem verða fyrir líkamlegu eða geðrænu tjóni hér á landi í tengslum við rannsókn eða sjúkdómsmeðferð hjá m.a. heilbrigðisstarfsmanni sem starfar sjálfstætt og hefur hlotið löggildingu til starfans. Í 1. mgr. 2. gr. sagði að bætur skuli greiða án tillits til þess hvort einhver ber skaðabótaábyrgð samkvæmt reglum skaðabótaréttarins, enda megi að öllum líkindum rekja tjónið til nánar tilgreindra

atvika sem tiltekin eru í fjórum töluliðum. M byggir kröfu sína fyrir hönd A á 1. tl. sem var svohljóðandi: „1. Ætla má að komast hefði mátt hjá tjóni ef rannsókn eða meðferð við þær aðstæður sem um ræðir hefði verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði.“

Aðila greinir á um hvort skilyrði þessa ákvæðis séu uppfyllt. Þó sönnunarkröfur til tjónþola séu vægari en ella þegar kemur að sjúklingatryggingu hvílir það samt sem áður á M fyrir hönd A að sýna fram á tjón og að það sé „að öllum líkindum“ að rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. mgr. 2. gr. laga um sjúklingatryggingu. Svo skilyrði 1. tl. 1. mgr. 2. gr. séu uppfyllt þarf þá að sýna fram á að „ætla meg“ að komast hefði mátt hjá tjóni hefði rannsókn eða meðferð verið hagað með öðrum hætti.

Kemur þá fyrst til skoðunar hvort um tjón í þessum skilningi hafi verið að ræða. Þrátt fyrir að kvartað hafi verið til embættis Landlæknis hinn 27. september 2023 verður ekki séð að niðurstaða embættisins liggi fyrir. Nefndarmenn búa ekki yfir sértækri læknisfræðilegri þekkingu og verður því að mega ráða af gögnum málsins að um tjón hafi verið að ræða. Í málskoti er vísað til þess að nafngreindur danskur læknir hafi tjáð foreldrum A að hefði greining legið fyrir fyrir hefði mátt komast hjá tjóni. Engin skrifleg yfirlýsing viðkomandi liggur þó fyrir um það og þrátt fyrir að í læknagögnum komi fram að um vanmeðhöndlun hafi verið að ræða kemur ekki fram hvort og þá hvaða, tjóns hún hafi leitt til. Í gögnum málsins, sem að miklu leyti eru dönsk sjúkragögn, má ráða að foreldrar M telji hann hafa orðið fyrir tjóni en ekki liggur fyrir skýr læknisfræðileg staðfesting á því. Samkvæmt gögnum málsins gekkst A undir skurðaðgerð og er nú með stóma. Af gögnum málsins verður ekki fullyrt að umrædd aðgerð hefði orðið annars eðlis eða haft minni afleiðingar í för með sér hefði greining legið fyrir við fyrra tímamark. Verður því að telja tjón A ósannað.

Þess utan verður ekki talið sýnt fram á að meðferð X á A hafi ekki verið hagað eins vel og unnt hefði verið og í samræmi við þekkingu og reynslu á viðkomandi sviði. Samkvæmt gögnum málsins hitti X A þrisvar sinnum haustið 2020, á tímabilinu 13. ágúst til 17. september án þess að hann væri greindur með Morbus Hirschberg. Átti A þá bókaðan tíma hjá X hinn 27. október en ekki var mætt í þann tíma og höfðu foreldrar A ekki frekara samband við X né liggur fyrir hvaða læknismeðferð A fékk frá þeim tíma og þar til leitað var læknis í Danmörku vegna einkenna hans. Af gögnum málsins má þá ráða að frá því fyrst var leitað læknis þar í landi hafi liðið um sex mánuðir þar til sýnataka til greiningar á Morbus Hirschberg fór fram hinn 22. október 2021. Virðist mega ráða af gögnum málsins að fyrst hafi verið reynt að meðhöndla A með hægðalyfjum áður en sýnataka var ákveðin. Verður ekki annað séð en meðhöndlun A hafi því verið með sambærilegum hætti í Danmörku og hjá X og liggur ekki annað fyrir en að um eðlilegan framgang meðferðar hafi verið að ræða. Án gagna sem sýni fram á hið gagnstæða verður því ekki talið að meðferð X hafi ekki verið hagað eins vel og unnt var og til samræmis við reynslu og þekkingu á sviðinu.

Er það því mat nefndarinnar að ekki hafi tekist að sýna fram á tjón eða að það meg“ að öllum líkindum rekja til þeirra atvika sem tilgreind eru í 1. tl. 1. mgr. 2. gr. þágildandi laga um sjúklingatryggingu og að skilyrði bótaskyldu séu því ekki uppfyllt. Er því, eins og mál þetta liggur fyrir nefndinni, óhjákvæmilegt að hafna kröfu M.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á bótum úr sjúklingatryggingu X hjá V.

Reykjavík, 14. október 2025.

rafræn undirskrift

Guðmundur Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Heiða Óskarsdóttir